

Fotografia de Natividad Yarza

La Pobla de Claramunt

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Plaça del Rei, n. 15. 08700 Igualada
Emplaçament
Alçada: A l'Arxiu Comarcal de l'Anoia -ACAN-
263

Coordenades:

Latitud: 41.55504
Longitud: 1.67543
UTM Est (X): 389540
UTM Nord (Y): 4601222

Classificació

Número de fitxa 08165 - 130
Àmbit: Patrimoni documental
Tipologia Fons d'imatges
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Any 1936
Estat de conservació Bo
Protecció Física
Accés Restringit
Ús actual: Simbòlic
Titularitat Pública
Titular: Arxiu Comarcal de l'Anoia. Plaça del Rei, n. 15. 08700 Igualada.
Autoria de la fitxa Jordina Sales Carbonell
Data de registre de la fitxa: ds., 01/06/2019 - 02:00

Descripció

Es tracta d'una fotografia apaïxada, en blanc i negre, de 6 x 9 cm, amb un marc imprès sobre el paper fotogràfic consistent en una fina línia negra. En primer terme, en una posició central, apareix Yarza enmig d'un camí ample sense asfaltar, vestida de miliciana republicana, amb un fusell penjat a l'esquena i en acció d'iniciar un pas endavant amb el peu dret. En un segon pla s'observa el petit poble de Tardienta (Los Monegros, província d'Oscà), amb el gran i destacat edifici blanc de l'estació del ferrocarril, que va arribar a aquesta localitat l'any 1861. Custodiada actualment a l'Arxiu Comarcal de l'Anoia, és la única còpia coneguda que existeix d'aquesta fotografia.

En el moment en que fou presa la imatge, als inicis de la Guerra Civil Espanyola, Natividad Yarza tenia 63 anys.

Història

Natividad Yarza Planas (Valladolid 1872- Tolosa 1960), va ser elegida alcaldessa de Bellprat (Anoia) el gener de 1934, essent així la primera alcaldessa de Catalunya proclamada democràticament per sufragi universal.

Quan l'any 1936 va esclatar la guerra civil espanyola, Yarza, que exercia des d'agost de 1934 de mestra a la Pobla de Claramunt, on era popularment coneguda com 'Doña Nati', es va allistar voluntària a l'exèrcit republicà per lluitar al front d'Aragó i allà es va fer la icònica fotografia objecte d'aquest text. La única còpia coneguda de la foto la conservava la Sra. Teresa Marcual, veïna de la Pobla de Claramunt i Antigua alumna de Natividad Yarza, atès que la família Marcual va rebre aquesta foto junt amb una carta manuscrita de Yarza des del seu exili a França (1939-1960). La carta va ser destruïda just acabada la guerra per tal d'evitar represàlies franquistes, no així la fotografia que va quedar oblidada a l'arxiu familiar.

A partir de 2007, l'Ajuntament de Bellprat impulsa un reconeixement a la figura de la seva antiga alcaldessa i el mateix any la revista de divulgació històrica 'Sàpiens' en fa un article de síntesis biogràfica que significa l'inici de recuperació de la figura històrica i política republicana. El 2017, uns pocs anys després que la fotografia de la miliciana veiés de nou la llum gràcies a les gestions fetes per Isidre Surroca, Teresa Marcual va donar el document fotogràfic a l'Arxiu Comarcal de l'Anoia on actualment es custodia per al gaudi públic amb la sigla ACAN-Fons Natividad Yarza Planas. 010033430000001.

Durant el primer semestre de 2019, la biografia de Natividad Yarza ha inaugurat una col·lecció de llibres dedicats a les alcaldesses elegides democràticament a Catalunya. En aquest context, la fotografia descrita, òbviament, esdevé una de les protagonistes principals de l'apartat gràfic de la publicació.

Bibliografia

-SURROCA LLUCIÀ, Isidre (2009): "Natividad Yarza, la primera alcaldessa de Catalunya", Revista d'Igualada, 31 (abril), p. 23-29 (íntegrament disponible a <https://www.revistaigualada.cat/wp-content/uploads/2014/11/31.09.22.pdf>).

-ANÒNIM (2017): "Plànols històrics del castell de Claramunt van activar la publicació de la Cartografia Històrica de l'Anoia", surtdecasa.cat, el digital de cultura de proximitat, 04-04-2017.

-DALMAU RIBALTA, Antoni; SURROCA LLUCIÀ, Isidre (2019): Natividad Yarza, primera alcaldessa de Catalunya, ed. Fundació Josep Irla, Barcelona (íntegrament disponible a: https://irla.cat/wp-content/uploads/2019/03/yarza_14_w.pdf).

-<http://xac.gencat.cat/ca/detalls/Noticia/Natividad-Yarza>

